CONSILIUL RAIONAL IALOVENI

USAID FROM THE AMERICAN PEOPLE

KEYSTONE HUMAN SERVICES INTERNATIONAL MOLDOVA ASSOCIATION

fhi 360 THE SCIENCE OF IMPROVING LIVES

STRATEGIA
DE INCLUZIUNE SOCIALĂ A PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI

prin prisma Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități

RAIONUL IALOVENI

2016 – 2021

REPUBLICA MOLDOVA
CONSILIUL RAIONAL IALOVENI

MD -6801, or. Ialoveni, str. alexandru cel Bun, 33. tel. (268) 20057,
http://www.il.md, email ialoveniconsiliu@gmail.com

Aprobat prin decizia
Consiliului Raional
nr. 01-17 din 25 februarie 2016

STRATEGIA DE INCLUZIUNE SOCIALĂ A PERSOANELOR CU DIZABILITĂŢI RAIONUL IALOVENI 2016 - 2021

prin prisma Convenţiei ONU
privind drepturile persoanelor cu dizabilităţi

Ialoveni 2016

Acest document este posibil datorită ajutorului generos al poporului american oferit prin intermediul Agenţiei SUA pentru Dezvoltare Internaţională (USAID). Opiniile exprimate aparţin autorilor şi nu reflectă în mod necesar poziţia USAID sau a Guvernului SUA.

ABREVIERI

ANOFM – Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă
APL – Autoritatea Publică Locală
CR – Consiliul Raional
DE – Direcția Educație
ONG – Organizație Nonguvernamentală
SAPP – Serviciul Asistență Psiho-Pedogogică
CMF – Centrul Medicilor de Familie
DASPF – Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei
CTAS – Casa Teritorială de Asigurări Sociale
AP – Asistență personală
APP – Asistență parentală profesionistă
PFA – Plasament familial pentru adulți
EM – Echipă mobilă
CC – Casă Comunitară

CUPRINS

ABREVIERI 2

GRUPUL DE LUCRU 4

INTRODUCERE 5

I. DESCRIEREA SITUAŢIEI 8

II. PROBLEMELE DE BAZĂ 10

III. ANALIZA SWOT 12

IV. VIZIUNEA ŞI OBIECTIVELE STRATEGICE 15

V. DESCRIEREA OBIECTIVELOR STRATEGICE 16

VI. PLAN DE ACTIUNI PENTRU PERIOADA 2016-2020 21

VII. PLAN DE ACŢIUNI PENTRU ANUL 2016 31

VIII. MONITORIZAREA ŞI EVALUAREA STRATEGIEI 34

IX. RISCURI ŞI IMPEDIMENTE DE IMPLEMENTARE A STRATEGIEI 36

GRUPUL DE LUCRU
care a participat la elaborarea Strategiei

1. Zinari Galina, Direcţia asistenţă socială şi protecţia familiei Ialoveni
2. Ludmila Vîrtosu, şef Serviciu Asistenţă Pedagogică
3. Maria Marandici, Direcţia finanţe
4. Mircea Sula, secţia cultură
5. Susana Ursu, Direcţia asistenţă socială şi protecţie a familie Ialoveni
6. Vera Coţaga, asistent social Echipa Mobilă
7. Nina Balica, Şef Serviciu Echipa Mobilă Direcţia asistenţă socială şi protecţie a familiei
8. Tatiana Ionaş, asistent social comunitar Costeşti, Ialoveni
9. Elena Marandici, Director Casa Comunitara Hansca
10. Alexandru Ciobanu, pensionar
11. Andrei Castraşan, Direcţia asistenţă socială şi protecţia familiei Ialoveni
12. Ecaterina Grigoriţă, Direcţia asistenţă socială şi protecţie a familie Ialoveni
13. Ludmila Purcic, Agenţia de ocupare a forţei de muncă
14. Nina Diacenco, persoana cu dizabilităţi
15. Nadejda Suhan, A.O. ”Eco-Răzeni”
16. Silvia Rudoi, AO „Lumos” Moldova
17. Valeriu Dumbrava, persoana cu dizabilităţi
18. Vera Ursuleac, Direcţia asistenţă socială şi protecţia familiei Ialoveni
19. Tatiana Seul, Casa teritorială de Asigurări Sociale Ialoveni

Strategia a fost elaborată cu asistenţa tehnică Keystone Moldova
Consultanţi planificare strategică:
Parascovia Munteanu şi Ina Crasnojon-Laba

INTRODUCERE

Strategia de incluziune socială a persoanelor cu dizabilităţi pentru anii 2016-2021 (denumită în continuare Strategie) este un document strategic ce vizează implementarea la nivel de raion a politicilor naţionale de protecţie şi incluziune socială a persoanelor cu dizabilităţi din raionul Ialoveni.

Ea a fost elaborată în cadrul Proiectului"Colaborarea la nivel local pentru incluziunea socială a persoanelor cu dizabilităţi" finanţat de către USAID prin intermediul FHI360, implementat de AO Keystone Moldova

Scopul proiectului este de a asigura participarea persoanelor cu dizabilităţi şi a societăţii civile la elaborarea politicilor publice pentru persoane cu dizabilităţi.

Obiectivele proiectului sunt:

- Dezvoltarea capacităţilor persoanelor cu dizabilităţi, Organizaţiilor Societăţii Civile (OSC) şi a Autorităţilor Publice Locale (APL) în planificare participativă, monitorizarea şi evaluarea respectării drepturilor persoanelor cu dizabilităţi stipulate în Convenţia ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilităţişi în conformitate cu principiile Valorizării Rolului Social.
- Elaborarea participativă şi aprobarea Strategiilor raionale pentru incluziunea socială a persoanelor cu dizabilităţi.
- Dezvoltarea capacităţilor APL şi OSC din raioanele partenere în implementarea planului de acţiuni al Strategiei de incluziune socială a persoanelor cu dizabilităţi.

Odată cu ratificarea la 09 Iulie 2010 a Convenţiei ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilităţi, Guvernul Republicii Moldova a început promovarea politici sociale în conformitate cu standardele europene:

- Strategia de incluziune socială a persoanelor cu dizabilităţi pentru anii 2010-2013 (aprobată prin Legea nr. 169-XVIII din 09.07.2010);
- Legea serviciilor sociale (nr. 123 din 18.06.2010);
- Legea privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilităţi (nr.60-XIX din 30.03.2012);
- Legea privind protecţia specială a copiilor aflaţi în situaţie de risc şi a copiilor separaţi de părinţi (nr. 140 din 14.06.2014);
- Strategia pentru protecţia copilului pe anii 2014-2020 (HG nr. 434 din 10.06.2014);
- Programul de dezvoltare a educaţiei incluzive în Republica Moldova pentru anii 2011-2020 (aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 523 din 11.07.2011).

Autorităţile Publice Locale din raionul Ialoveni depun un efort considerabil pentru a soluţiona o parte din dificultăţile cu care se confruntă persoanele cu dizabilităţi, cu toate acestea cele mai multe dintre probleme rămîn a fi nesoluţionate. Accesul limitat al persoanelor cu dizabilităţi la serviciile de infrastructură socială şi educaţie, obstacolele şi limitările de încadrare în cîmpul muncii,

precum şi predominarea formelor rezidenţiale de protecţie socială continuă să rămînă provocări majore ale sistemului actual de protecţie socială a persoanelor cu dizabilităţi.

Persoane cu dizabilităţi sunt persoanele cu deficienţe fizice, mintale, intelectuale sau senzoriale de durată, care, în interacţiune cu diverse obstacole, pot îngrădi participarea deplină şi efectivă a persoanelor în societate, în condiţii de egalitate cu ceilalţi.

Incluziunea socială presupune un set de acţiuni multidimensionale în următoarele domenii: justiţie, protecţie socială, ocupare a forţei de muncă, sănătate, educaţie, transporturi, drumuri, construcţii, cultură, informare şi comunicare, destinate persoanelor aflate în situaţie de marginalizare socială, pentru crearea şi dezvoltarea oportunităţilor de asigurare a unui indice al calităţii vieţii, echivalent comunităţii în care trăiesc.

Ţinând cont de ajustarea cadrului legal naţional la standardele internaţionale în urma semnării şi ratificării de către Republica Moldova, a Convenţiei Organizaţiei Naţiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilităţi (denumită în continuare Convenţie) şi adoptării Legii nr. 60 din 30.03.2012 cu privire la incluziunea socială a persoanelor cu dizabilităţi, Strategia raională de incluziune socială a persoanelor cu dizabilităţi reafirmă angajarea raionului Ialoveni în asigurarea realizării efective a drepturilor persoanelor cu dizabilităţi. Activităţile prevăzute de Strategie respectă prevederile din Convenţie, care au caracter obligatoriu. În acest context dezvoltarea unei reţele raionale de servicii destinate incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilităţi se va baza pe următoarele **principii:**

- respectarea drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului;
- prevenirea şi combaterea discriminării;
- asigurarea egalităţii de tratament în ceea ce priveşte încadrarea în muncă şi ocuparea forţei de muncă;
- protecţia împotriva neglijării şi abuzului;
- responsabilizarea comunităţii;
- consultarea persoanelor cu dizabilităţi la reglementarea serviciilor destinate lor;
- planificarea şi acordarea individualizată a serviciilor pentru persoanele cu dizabilităţi;
- asistarea şi fortificarea mediilor naturale de viaţă ale persoanelor cu dizabilităţi (familia şi comunitatea) şi prevenirea plasării lor în instituţii rezidenţiale;
- asigurarea participării persoanelor cu dizabilităţi la viaţa socială, economică şi culturală a comunităţii.

Obiectivele strategice precum şi activităţile incluse în planul de acţiuni al Strategiei garantează **adaptarea şi acomodarea rezonabilă** astfel încât să minimizeze diferenţele care determină statutul persoanelor cu dizabilităţi în raionul

Ialoveni. De asemenea, s-a ţinut cont de principiile **valorizării rolului social** în planificarea acţiunilor orientate spre suportul persoanelor cu dizabilităţi.

Strategia are un **caracter raional**, centrat pe **capacităţile şi resursele locale**.

Pentru elaborarea actualei Strategii au fost realizate mai multe etape:

ETAPA I. Constituirea grupului de planificare strategică şi colectarea informaţiei pentru descrierea situaţiei persoanelor cu dizabilităţi din raion. La această etapa a fost creat grupul de planificarea strategică prin dispoziţia preşedintelui raionului Ialoveni, a fost completat un chestionar cu indicatori cantitativi ce reflectă situaţia persoanelor cu dizabilităţi în raionul ialoveni, a fost realizat un studiu bazat pe metoda focus-grupurilor în scopul analizei opiniilor cu privire la incluziune socială a persoanelor cu dizabilităţi în Ialoveni. Sumarul analizei informaţiei colectate va fi reflectat în capitolul I „Descrierea situaţiei".

ETAPA II. Etapa de pregătire a grupului pentru activitatea de planificare strategică. În cadrul etapei membrii grupului de planificare strategică au participat la un curs de instruire de trei zile în cadrul cărora au fost abordate subiectele cu referire la principiile incluziunii sociale şi drepturile persoanelor cu dizabilităţi precum şi beneficiile mobilizări şi implicării participative a populaţiei unei comunităţi în procesul de luare a deciziilor.

ETAPA III. Atelierul de planificare strategică. Grupul de planificare strategică s-a reunit pentru trei zile în cadrul unui atelier unde, în mod interactiv, creativ şi participativ, au generat idei care au construit baza actualei Strategii de incluziune socială a persoanelor cu dizabilităţi din raionul Ialoveni.

ETAPA IV. Consultarea publică a Strategiei. În cadrul acestei etape proiectul Strategiei a fost publicat pe pagina web a Consiliului Raional Ialoveni pentru a fi consultată de către cetăţeni, de asemenea a fost organizată o Masă rotundă, în cadrul căreia a fost prezentat, analizat şi actualizat proiectul Strategiei, ulterior fiind propus spre aprobare Consiliului raional.

Evaluarea şi monitorizarea procesului de implementare a Strategiei va fi efectuată de către membrii grupului de planificare strategică.

I. DESCRIEREA SITUAŢIEI

Conform datelor statistice în anul 2015 în raionul Ialoveni erau înregistrate circa 4784 persoane cu dizabilităţi (4,76% din numărul total al populaţiei raionului Ialoveni). În cazul repartizării persoanelor cu dizabilităţi, conform gradelor de dizabilitate, menţionăm că din numărul total al acestora, în 2014 – 446 (29,1%) prezintă o dizabilitate severă, 758 (49,5%) – dizabilitate accentuată, şi 327 (21,4%) – dizabilitate medie.

Numărul de persoane cu dizabilităţi care beneficiază de alocaţia socială de stat îl constituie 1531 de persoane (32%), iar numărul persoanelor care primesc pensia de dizabilitate este de 3253 (68%).

În anul 2015 în raionul Ialoveni activau următoarele servicii sociale finanţate din bugetul raionului:

Nr.	Denumirea serviciului	Nr. total persoane cu dizabilităţi
1	Serviciul de îngrijire socială la domiciliu	405
2	Serviciul ”Cantina de ajutor social”	311
3	Centrul social de zi (pentru copii)	165
5	Serviciul social”Asistenţă personală”	11
7	Serviciul social ”Casă comunitară”	16
8	Centrul geriatric	12
9	Serviciul social Echipă Mobilă	24 (anual)
10	Serviciul social Asistenţă parentală profesionistă	0

Suplimentar, de la bugetul de stat, persoanele cu dizabilităţi din raionul Ialoveni mai beneficiază de:

- *Serviciul de reabilitare balneo-sanatorială.* Anual, prin Casa Teritorială de Asigurări Sociale, sunt distribuite centralizat, foi pentru tratament balneosanatorial.

	2012	2013	2014
Număr de adulţi care au accesat foi pentru tratament balneosanatorial	194	210	224

- *Asigurarea cu mijloace ajutătoare tehnice.* Persoanele cu dizabilităţi care locuiesc permanent pe teritoriul Republicii Moldova au dreptul să obţină,

gratuit sau în condiţii avantajoase, mijloace ajutătoare pentru tratament medical personal, utilaj ortopedic, mijloace ajutătoare pentru îngrijire, protecţie şi mobilitate personală, aparate de semnalizare şi audioamplificare etc.

- *Prestaţiile sociale.* Persoanele cu dizabilităţi au dreptul la următoarele tipuri de prestaţii sociale: a) alocaţiile sociale de stat; c) compensaţiile pentru călătorie în transportul în comun urban, suburban şi interurban (cu excepţia taximetrelor); d) compensarea cheltuielilor de deservire cu transport a persoanelor cu dizabilităţi ale aparatului locomotor; e) ajutorul material unic din Fondul republican şi din fondurile locale de susţinere socială a populaţiei; f) ajutorul social.
- De asemenea, persoanele cu dizabilităţi pot accesa şi *serviciile teritoriale ale Agenţiei Naţionale de Ocupare a Forţei de Muncă (ANOFM)* inclusiv informare, consiliere profesională, mediere a muncii, orientare şi formare profesională. În acest context, cifrele privind numărul persoanelor cu dizabilităţi care au accesat serviciile structurii teritoriale de ocupare a forţei de muncă fiind foarte mici, chiar daca se observă o uşoară dinamică. În acest sens – *Agenţia Teritorială de Ocuparea Forţei de Muncă (ATOFM)* Ialoveni a înregistrat un caz de succes în colaborarea cu ONG-ul ECO-RĂZENI în cadrul proiectului ”Integrarea socială a tinerilor cu dizabilităţi prin dezvoltarea întreprinderilor sociale în comuna Răzeni” care activează la nivel naţional. Tabelul de mai jos relevă situaţia privind angajarea persoanelor cu dizabilităţi în cîmpul muncii, pentru r.Ialoveni:

	2012	**2013**	**2014**
Număr de persoane cu dizabilităţi care se află în evidenţa ATOFM Ialoveni	20	6	10
Număr de persoane cu dizabilităţi angajate în cîmpul muncii	3	5	4
Număr de persoane cu dizabilităţi care au beneficiat de instruire pentru încadrare în cîmpul muncii	2	2	1
Număr de persoane cu dizabilităţi care au beneficiat de ajutor de şomaj	5	3	3

II. PROBLEMELE DE BAZĂ ÎN DOMENIUL INCLUZIUNII SOCIALE A PERSOANELOR CU DIZABILITĂŢI

Conform datelor obţinute în urma focus – grupurilor organizate cu participarea a 92 persoane, printre care: persoane cu dizabilităţi, părinţi/îngrijitori ai persoanelor cu dizabilităţi, prestatori de servicii sociale, asistenţi sociali comunitari, cadre didactice, problemele principale ale persoanelor cu dizabilităţi sunt:

1. **Insuficienţa acoperirii financiare**. Atît pensiile de dizabilitate, cît şi celelalte prestaţii sociale, nu asigură minimul necesar pentru un nivel de trai decent.
2. **Serviciile sociale pentru persoanele cu dizabilităţi sînt slab dezvoltate.** În actualul sistem de asistenţă socială nu există claritate referitoare la serviciile sociale pentru persoanele cu dizabilităţi cu o pondere ridicată. Deşi unele dintre aceste servicii reprezintă o formă importantă de protecţie socială a persoanelor cu dizabilităţi, accesul la serviciile de calitate, în raport cu alte categorii ale populaţiei, rămîne destul de limitat.
3. **Calitatea serviciilor medicale** pentru persoanele cu dizabilităţi **este una precară.**
4. **Dezvoltarea insuficientă a serviciilor de educaţie incluzivă, în** special la treapta preşcolară. Lipsesc programe educaţionale cu caracter incluziv atît în ciclul preşcolar, cît şi în cel şcolar. Accesul redus la grădiniţe, în şcoli, la instituţii de învăţămînt superior şi la alte obiective de menire socială nu asigură dreptul persoanelor cu dizabilităţi la instruire şi la participare la viaţa socio-culturală. Atitudinea discriminatorie şi rigidă faţă de persoanele cu dizabilităţi persistă şi este destul de vizibilă, ceea ce are o conotaţie negativă asupra admiterii persoanelor cu dizabilităţi în instituţiile de învăţămînt.
5. **Lipseşte integrarea socială coerentă a persoanelor cu dizabilităţi pe piaţa forţei de muncă şi asigurarea acestora cu servicii de orientare, de formare şi de reabilitare profesională.** Deşi actuala politică socială prevede acţiuni de plasare a persoanelor cu dizabilităţi pe piaţa forţei de muncă, mecanismele şi formele de asigurare cu servicii de orientare şi de formare profesională continuă a fi deficitare ca număr şi calitate.
6. **Mediul fizic/infrastructura socială nu sînt adaptate la necesităţile persoanelor cu dizabilităţi. Accesul lor la mediul informaţional este foarte limitat.** Deşi Legea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilităţi garantează accesul liber al persoanelor cu dizabilităţi în blocurile de locuit, în obiectivele de menire socială şi de producţie, cele mai multe edificii, spre regret, continuă să fie construite fără adaptările arhitectonice de rigoare, fără a se

aplica măsuri de sancţionare a nerespectării standardelor tehnice. Condiţiile (standardele) tehnice pentru construcţia căilor de acces sînt învechite. Mediul informaţional, la fel, este lipsit de adaptările necesare persoanelor cu dizabilităţi, fapt ce îngrădeşte liberul acces la informaţie.

7. **Lipsa unei baze de date complete a persoanelor cu dizabilităţi din raion.**
8. **Promovarea insuficientă a cazurilor de succes prezente printre persoanele cu dizabilităţi.** Implicarea mass-media în promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilităţi este una minoră.
9. **Pregătirea insuficientă a specialiştilor din domeniu, care direct sau indirect relaţionează cu persoanele cu dizabilităţi.** Persoanele angajate în domeniul dizabilităţii cunosc foarte puţin despre modul adecvat de relaţionare şi comunicare cu persoanele cu nevoi speciale, cît şi despre valorizarea rolului social al persoanelor cu dizabilităţi.
10. **Lipsa transportului public adaptat la nevoile persoanelor cu dizabilităţi.** Pentru procurarea transportului adaptat sunt necesare resurse financiare, ceea ce la moment este o problemă pentru bugetul local.

III. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT reflectă caracteristicile comunităţii (Puncte Tari şi Puncte Slabe) şi (Oportunităţi şi Pericole) care avantajează sau stagnează procesul de incluziune socială a persoanelor cu dizabilităţi din raionul Ialoveni.

PUNCTE TARI

- Republica Moldova a semnat documente internaţionale care reglementează principiile fundamentale ale politicilor pentru protecţia şi incluziunea socială a persoanelor cu dizabilităţi;
- Actele legislative şi cele normative existente în domeniul protecţiei persoanelor cu dizabilităţi prevăd dreptul la instruire, la asistenţă şi la asigurare socială, la angajare în cîmpul muncii, etc.;
- Statul stabileşte crearea de condiţii pentru incluziunea socială a persoanelor cu dizabilităţi drept una dintre priorităţi;
- Persoanele cu dizabilităţi beneficiază de pensii şi alocaţii de dizabilitate, care se indexează anual, de alte prestaţii sociale (alocaţii pentru acoperirea cheltuielilor de deservire cu transport a persoanelor cu dizabilităţi ale aparatului locomotor, pentru călătorie în transportul în comun urban, suburban, interurban etc.);
- Sistemul serviciilor sociale este diversificat prin îngrijire la domiciliu, prin centre de zi, prin reabilitare balneo-sanatorială, asistenţă personală, servicii de plasament în centrul geriatric, serviciile Echipei Mobile, serviciile de Casă Comunitară;
- Există o practică pozitivă de dezvoltare a serviciilor de educaţie incluzivă a persoanelor cu dizabilităţi la nivel de raion;
- Actualul model de determinare a dizabilităţii şi capacităţii de muncă subliniază necesităţile persoanelor cu dizabilităţi conform planului individualizat;
- Specialişti calificaţi şi instruiţi în domeniul dizabilităţii, capabili să elaboreze şi să implementeze strategii;
- Colaborarea pozitivă dintre ATOFM şi ECO-Răzeni, care favorizează integrarea socioprofesională a persoanelor cu dizabilităţi.

PUNCTE SLABE

- Insuficienţa şi imposibilitatea serviciilor socio-medicale de a acoperi toate nevoile persoanelor cu dizabilităţi mintale;

- Cadrul legal nu este adaptat la situaţia economică din ţară; actualul cadru legal nu prevede legalizarea vechimii în muncă a persoanelor care îngrijesc de persoanele cu dizabilităţi;
- Reţeaua serviciilor medico-sociale de intervenţie timpurie este slab dezvoltată, ceea ce nu permite efectuarea acţiunilor de prevenire şi de minimalizare a consecinţelor negative prin asigurarea unei asistenţe psiho-medico-sociale oportune şi de calitate atît copiilor cu dizabilităţi, cît şi familiilor acestora;
- Sistemul de instruire a copiilor cu dizabilităţi este încă segregat şi nu asigură suficient educaţia incluzivă;
- Lipseşte coerenţă între sistemul educaţional şi cel de protecţie socială a persoanelor cu dizabilităţi;
- Nu există un sistem bine dezvoltat de orientare, de formare şi de reabilitare profesională a persoanelor cu dizabilităţi care ar permite evaluarea şi recuperarea abilităţilor pentru incluziunea socială şi încadrarea în cîmpul muncii a acestor persoane;
- Cuantumul pensiei sau alocaţiilor pentru dizabilitate nu asigură satisfacerea necesităţilor primare ale persoanelor cu dizabilităţi;
- Infrastructura serviciilor socio-medicale pentru persoanele cu dizabilităţi activează preponderent după un model medical şi nu corespunde principiilor de incluziune socială;
- Nu sînt adaptate clădirile de menire socială, instituţiile publice, mijloacele de transport şi accesul la ele în funcţie de necesităţile persoanelor cu dizabilităţi;
- Resursele bugetului local sînt insuficiente pentru asigurarea necesităţilor de educaţie, de instruire, de asistenţă socială şi medicală a persoanelor cu dizabilităţi;
- Lipseşte acoperirea financiară pentru serviciul de asistenţă personală pentru copii şi pentru adulţi (numărul solicitărilor este prea mare);
- Mecanismul de procurare a serviciilor sociale este inactiv;
- Accesul la mass-media a persoanelor cu deficienţe de vedere şi de auz este limitat;
- Implicarea insuficientă a APL-urilor de nivel I în soluţionarea problemelor persoanelor cu dizabilităţi.

OPORTUNITĂŢI

- Poziţia activă, angajată şi deschisă a factorilor de decizie, a autorităţilor publice locale şi a organelor de resort privind actualitatea şi importanţa realizării reformelor în domeniul incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilităţi;
- Disponibilitatea organismelor internaţionale donatoare de a contribui la procesul de reformare în domeniul incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilităţi;

- Angajarea şi gradul înalt de motivare a organizaţiilor neguvernamentale de a participa la procesul de incluziune socială a persoanelor cu dizabilităţi;
- Posibilitatea de fundamentare a viitoarelor reforme pe actualele sisteme de asigurare şi de asistenţă socială, de formare şi de orientare profesională, de asistenţă medicală şi educaţională;
- Existenţa unei experienţe pozitive în domeniul creării şi extinderii serviciilor sociale pentru persoanele cu dizabilităţi;
- Amplasarea geografică a raionului Ialoveni, este una favorabilă pentru a dezvolta parteneriate cu diverse ONG-uri interesate de incluziunea socială a persoanelor cu dizabilităţi;
- Activismul manifestat de către persoanele cu dizabilităţi şi dorinţa de a produce schimbări, la nivel raional, în domeniul incluziunii sociale;
- Posibilitatea de utilizare a infrastructurii (clădiri, bunuri publice, etc) pentru dezvoltarea unor servicii sociale.

RISCURI

- Înţelegerea insuficientă de către unii actori implicaţi, a actualităţii, a scopurilor şi a sarcinilor reformei;
- Abordarea stereotipică, discriminatorie în anumite cercuri sociale, a persoanelor cu dizabilităţi, a problemelor cu care se confruntă, precum şi a manierelor de soluţionare a acestora;
- Fluctuaţia de cadre prezintă o conotaţie negativă asupra continuităţii procesului de implementare a reformei;
- Instabilitatea politică, cît şi sursele financiare limitate în bugetul local pentru susţinerea corespunzătoare a procesului de implementare a reformei.

IV. VIZIUNEA ŞI OBIECTIVELE STRATEGICE

VIZIUNEA STRATEGICĂ

În 2021 vor fi respectate drepturile persoanelor cu dizabilităţi prin asigurarea accesului la diverse servicii de calitate: medicale, sociale, educaţionale, în scopul integrării acestora în comunitate prin promovarea politicilor şi culturii inclusive, prin dezvoltarea infrastructurii raionului şi asigurarea unui trai decent.

Pentru realizarea Viziunii strategice, activităţile tuturor factorilor implicaţi în procesul de incluziune socială a persoanelor cu dizabilităţi, vor fi orientate spre atingerea a patru obiective strategice:

Obiectiv Strategic 1: **Asigurarea durabilităţii şi calităţii serviciilor prin planificarea eficientă a resurselor (materiale, financiare, umane)**

Obiectiv Strategic 2: **Dezvoltarea serviciilor de incluziune socio-vocaţională şi angajarea în cîmpul muncii a persoanelor cu dizabilităţi**

Obiectiv Strategic 3: **Dezvoltarea, formarea culturii incluzive**

Obiectiv Strategic 4: **Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilităţi la serviciile sociale**

V. DESCRIEREA OBIECTIVELOR STRATEGICE

OBIECTIVUL STRATEGIC 1. ***Asigurarea durabilităţii şi calităţii serviciilor prin planificarea eficientă a resurselor (materiale, financiare, umane)*** presupune crearea condiţiilor favorabile pentru ca persoanele cu dizabilităţi să aibă un trai decent, să le fie respectate drepturile prin prisma Convenţiei ONU.

Un prim pas în scopul asigurării durabilităţii şi calităţii serviciilor dezvoltate a fost realizat de către MMPSF cu suportul Keystone Moldova, cu privire la elaborarea, promovarea şi aprobarea Regulamentelor şi standardelor de calitate pentru serviciile sociale, precum Casa Comunitară, Locuinţa Protejată, Echipa Mobilă, Asistenţă Personală, Plasament Familial pentru Adulţi, Asistenţă Parentală Profesionistă. Important este ca acestea să fie respectate şi implementate de către specialiştii din domeniu.

Serviciile sociale reprezintă o formă importantă de protecţie socială a persoanelor cu dizabilităţi. Actualmente, serviciile sociale sînt orientate preponderent spre satisfacerea necesităţilor primare (alimentare, cazare, îmbrăcăminte etc.), prestate, de regulă, în instituţii rezidenţiale. Serviciile alternative îngrijirii rezidenţiale orientate spre reabilitarea şi incluziunea socială rămîn a fi prestate în mare parte de administraţia publică locală în parteneriat cu sectorul asociativ.

Este foarte important ca resursele să fie planificate şi distribuite eficient, astfel va fi prevenită sărăcia şi instituţionalizarea în rîndul persoanelor cu dizabilităţi.

Pentru realizarea primului **Obiectiv Strategic**, Grupul de lucru a elaborat următoarele **Obiective Specifice:**

1. **Crearea bazei de date a persoanelor cu dizabilităţi.**
2. **Identificarea nevoilor persoanelor cu dizabilităţi.**
3. **Planificarea şi utilizarea eficientă a resurselor financiare de către Consiliul Raional.**
4. **Identificarea resurselor financiare externe.**
5. **Acreditarea serviciilor sociale.**
6. **Formarea, motivarea resurselor umane.**
7. **Eficientizarea colaborării intersectoriale în domeniul incluziunii.**
8. **Monitorizarea finanţelor.**

OBIECTIVUL STRATEGIC 2. ***Dezvoltarea serviciilor de incluziune socio-vocaţională şi angajarea în cîmpul muncii a persoanelor cu dizabilităţi*** prevede asigurarea accesului persoanelor cu dizabilităţi la instituţiile de învăţământ primar şi secundar general, la învăţământ superior, formare profesională, educaţie pentru adulţi şi formare continuă, fără discriminare şi în condiţii de egalitate cu ceilalţi cetăţeni.

Articolul 33 al Legii nr.60-XIX din 30.03.2012 reglementează dreptul la muncă al persoanelor cu dizabilităţi. Astfel, persoanele cu dizabilităţi se pot încadra în cîmpul muncii în situaţia în care au o pregătire profesională sau condiţia fizică le permite să exercite activitatea de muncă. În acest context, Consiliul Naţional pentru Determinare a Dizabilităţii şi Capacităţii de Muncă sau structurile sale teritoriale, în momentul încadrării persoanelor cu grad de dizabilitate, trebuie să realizeze un program individual de reabilitare şi incluziune socială, inclusiv şi în cîmpul muncii.

De asemenea, persoanele cu dizabilităţi pot accesa şi serviciile teritoriale ale Agenţiei Naţionale de Ocupare a Forţei de muncă (ANOFM) inclusiv informare, consiliere profesională, mediere a muncii, orientare şi formare profesională. În acest context, cifrele privind numărul persoanelor cu dizabilităţi care au accesat serviciile structurii teritoriale de ocupare a forţei de muncă fiind foarte mici, chiar daca se observă o uşoară dinamică. În acest sens ATOFM Ialoveni a înregistrat un caz de succes în colaborarea cu ONG-ul ECO-RĂZENI în cadrul proiectului ”Integrarea socială a tinerilor cu dizabilităţi prin dezvoltarea întreprinderilor sociale în comuna Răzeni” care activează la nivel naţional.

Conform datelor statistice ale ATOFM Ialoveni, conchidem că în anul **2014**: 10 persoane cu dizabilităţi – se aflau la evidenţa ATOFM; 4 persoane cu dizabilităţi – au fost angajate în cîmpul muncii; 1 persoană cu dizabilităţi – a beneficiat de instruire pentru încadrarea în cîmpul muncii şi 3 persoane cu dizabilităţi – au beneficiat de ajutor de şomaj. În anul **2013**, situaţia este prezentată în felul următor: 6 persoane cu dizabilităţi – se aflau la evidenţa ATOFM; 5 persoane cu dizabilităţi – au fost angajate în cîmpul muncii; 2 persoane cu dizabilităţi – au beneficiat de instruire pentru a fi încadraţi în cîmpul muncii şi 3 persoane cu dizabilităţi – au primit ajutorul de şomaj. Pentru anul **2012**, conform datelor colectate, menţionăm că 20 de persoane cu dizabilităţi – se aflau la evidenţa ATOFM Ialoveni; 3 persoane cu dizabilităţi – au fost angajate în cîmpul muncii; 2 persoane cu dizabilităţi – au fost instruite cu perspectiva de a fi angajate în cîmpul muncii, iar 5 persoane cu dizabilităţi – au beneficiat de ajutorul de şomaj.

Pentru realizarea ***Obiectivului Strategic 2.*** **Dezvoltarea serviciilor de incluziune socio-vocaţională şi angajarea în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilităţi** este necesară implementarea următoarelor **Obiective Specifice:**

1. **Orientarea şi formarea profesională a persoanelor cu dizabilităţi.**
2. **Dezvoltarea parteneriatelor cu agenţii economici în scopul identificării locurilor de muncă.**
3. **Motivarea şi responsabilizarea agenţilor economici şi a conducerii instituţiilor publice pentru asigurarea accesului, adaptării locurilor de muncă.**
4. **Informarea şi acordarea serviciilor de suport, persoanelor cu dizabilităţi, la angajare.**

OBIECTIVUL STRATEGIC 3. ***Dezvoltarea, formarea culturii incluzive*** reflectă asigurarea dreptului la opinie a persoanelor cu dizabilităţi, dreptul la educaţie, la instruire şi la pregătire profesională. În prezent, frecvent întîlnim cazuri de discriminare, marginalizare, vulgarisme la adresa persoanelor cu dizabilităţi, ceea ce influenţează direct asupra stimei de sine, asupra relaţionării cu oamenii din jur, însă foarte rar se mediatizează despre persoanele cu dizabilităţi care au atins rezultate frumoase.

Unul dintre cele mai importante documente de politici naţionale care au stat la baza întregului proces de tranziţie de la segregare la integrare/incluziune este *Strategia de incluziune socială a persoanelor cu dizabilităţi (2010-2013) aprobată prin Legea nr. 169 din 9 iulie 2010, care fundamentează cadrul legislativ general de politici în domeniul dizabilităţii bazate pe bunele practici din statele membre ale UE, axate pe următoarele principii: respectarea drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului; prevenirea şi combaterea discriminării; asigurarea egalităţii de tratament în ceea ce priveşte încadrarea în muncă şi ocuparea forţei de muncă; protecţia împotriva neglijării şi abuzului; responsabilizarea comunităţii; consultarea persoanelor cu dizabilităţi la reglementarea serviciilor destinate lor; planificarea şi acordarea individualizată a serviciilor pentru persoanele cu dizabilităţi; asigurarea participării persoanelor cu dizabilităţi la viaţa socială, economică şi culturală a comunităţii.*

Pentru realizarea **Obiectivului Strategic 3.** ***Dezvoltarea, formarea culturii incluzive*****,** echipa şi-a propus implementarea **următoarelor Obiective Specifice:**

1. **Promovarea imaginii pozitive şi a drepturilor persoanelor cu dizabilităţi.**
2. **Mediatizarea cazurilor de succes din rîndul persoanelor cu dizabilităţi.**
3. **Organizarea activităţilor de sensibilizare şi prevenirea discriminării persoanelor cu dizabilităţi.**
4. **Educarea şi respectarea familiilor in spiritul incluziunii sociale.**

OBIECTIVUL STRATEGIC 4. ***Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilităţi la serviciile sociale***

În raionul Ialoveni serviciile sociale sunt prestate prin intermediul Direcţiei asistenţă socială şi protecţia familiei, angajaţii căreia au drept sarcină de a răspunde nevoilor şi provocărilor sociale pentru grupurile vulnerabile în situaţii de risc, inclusiv pentru persoanele cu dizabilităţi.

Conform datelor colectate în teren, este important de menţionat că numărul de specialişti (138) raportat la numărul total al persoanelor cu dizabilităţi (4784), indică incapacitatea în acoperirea numărului de solicitări parvenite din teren, şi în special insuficienţa asistenţilor personali, necesari atît copiilor cît şi adulţilor cu dizabilităţi.

Serviciile sociale primare existente în raionul Ialoveni se acordă la nivel de comunitate și au drept scop prevenirea sau reducerea marginalizării şi a excluderii sociale a persoanelor aflate în situaţii de risc. În Ialoveni persoanele cu dizabilităţi pot accesa Serviciul de îngrijire la domiciliu, cantine de ajutor social, asistenţa personală, Asistenţa socială comunitară. Pentru numărul total al persoanelor cu dizabilităţi din raionul Ialoveni aceste servicii primare indică un număr foarte mic, din acest motiv şi se recomandă dezvoltarea mai multor servicii de acest gen.

Serviciile sociale specializate sunt serviciile care implică prezenţa unei echipe de profesionişti care acţionează în dependenţa de nevoile beneficiarilor. În raionul Ialoveni actualmente activează cîteva servicii sociale specializate pentru persoane cu dizabilităţi, cele mai multe dintre ele fiind create din banii donatorilor din exterior în parteneriat cu ONG prin intermediul cărora au fost implementate proiectele. În anul 2015 activează următoarele servicii specializate: Echipă Mobilă, două servicii Casa Comunitară (una pentru copii în situaţii de risc şi alta pentru persoane cu dizabilităţi), Centrul de zi pentru copii cu nevoi speciale, serviciul de Asistenţă Parentală Profesionistă, Centrul multifuncţional geriatric.

În majoritatea infrastructurilor nu sunt create condiţii necesare pentru educaţie, nu este asigurat accesul fizic pentru persoanele utilizatoare de scaune rulante, nu există servicii de transport adaptat. Este necesar de a continua procesul de implementare a standardelor referitoare la accesibilizarea clădirilor, creşterea nivelului de responsabilizare a autorităţilor publice locale sau a persoanelor juridice cu capital privat care sunt implicate în activităţile de construcţii şi urbanism, informarea persoanelor cu dizabilităţi, a familiilor lor, a persoanelor de suport, etc. cu privire la drepturile lor în domeniul accesibilizării mediului fizic, adaptarea transportului public la cerinţele persoanelor cu dizabilităţi.

Pentru realizarea **Obiectivului Strategic 4.** ***Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilităţi la serviciile sociale*** este necesar de realizat **următoarelor Obiective Specifice:**

1. **Extinderea serviciilor sociale (Asistent personal, Asistent Parental Profesionist, Echipă Mobilă, Plasament Familial pentru Adulţi, Educaţie Incluzivă).**
2. **Crearea serviciilor noi (Casa Comunitară, Respiro, Locuinţă protejată, Centre de zi, Centru de plasament, Asistent parental profesionist de urgenţă, Asistent parental profesionist de răgaz).**
3. **Dezvoltarea voluntariatului.**
4. **Colaborarea cu Instituţiile medicale.**
5. **Monitorizarea accesului persoanelor cu dizabilităţi la serviciile sociale.**
6. **Lansarea serviciului educaţional special ”UES” (Unitatea de Educaţie Specială).**

VI. PLAN DE ACTIUNI PENTRU PERIOADA 2016-2021 PENTRU IMPLEMENTAREA STRATEGIEI DE INCLUZIUNE SOCIALĂ A PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI

OBIECTIVUL STRATEGIC 1. **Asigurarea durabilităţii şi calităţii serviciilor prin planificarea eficientă a resurselor (materiale, financiare, umane)**							
Obiective specifice	**Perioada de implementare**	**Responsabili**	**Costuri MDL**	**Parteneri**	**Surse de finanţare**	**Indicatori**	**Surse de verificare**
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
1.1 Crearea bazei de date a persoanelor cu dizabilităţi - Înregistrarea datelor în programul SIAS (Serviciul informaţional automatizat) - Colaborarea cu asistenţii sociali comunitari privind identificarea şi înregistrarea persoanelor cu dizabilităţi	Semestrial Anual 2016	Asis. sociali comunitari DASPF	200000 (soft)	APL I; CTAS; Centrul Medicilor de Familie; Direcţia Educaţie; ONG;	Buget, Granturi	Baza de date completată	Rapoarte, informaţii; Baza de date reală
1.2 Identificarea nevoilor persoanelor cu dizabilităţi - Audierea persoanelor cu dizabilităţi - Evaluarea, identificarea persoanelor cu dizabilităţi	Simestrial, anual	Specialiştii în problemele persoanelor cu dizabilităţi şi a persoanelor în etate DASPF	0	CTAS APL I Centrul Medicilor de familie		Baza de date completă	Baza de date reală Rapoarte informaţionale
1.3 Planificarea şi utilizarea eficientă a resurselor financiare de către Consiliul Raional - Elaborarea bugetului pentru fiecare serviciu separat. - Aprobarea Bugetului	Trimestrul II-III, 2016	Direcţia Finanţe, Managerii serviciilor DASPF	0	ONG, APL I		Bugetul elaborat, aprobat	Decizia CR; Bugete pentru servicii aprobate
1.4 Identificarea resurselor financiare externe - Participarea şi implicarea în diiverse proiecte şi acţiuni - Semnarea acordurilor de colaborare cu agenţii economici, ONG, prestatori de servicii	Anual 2016	Sefii Direcţiilor	0	UE, ADR Centru, ONG, OIM		Numărul de proiecte scrise/ aprobate;	Valoarea proiectelor implementate în domeniul social

1	2	3	4	5	6	7	8
1.5 Acreditarea serviciilor sociale	2016-2021	Managerii serviciilor	0	CNA, ONG, Beneficiarii serviciilor		Numărul de servicii acreditate, Numărul de beneficiari satisfăcuţi sau nesatisfăcuţi;	Certificatele de acreditare; Plîngeri; sugestii, mulţumiri
1.6 Formarea, motivarea resurselor umane - Identificarea resurselor umane, - Identificarea necesităţilor de formare, - Organizarea formărilor iniţiale a noilor specialişti, - Organizarea formărilor continue a specialiştilor	2016-2021	Şefii de Direcţii, managerii de servicii	500000 (anual)	Ministerele, Educaţia, ONG-uri, Instituţiile de Învăţămînt	Buget Consiliul Raional, Proiecte, Granturi	Numărul de specialişti formaţi; Formare continuă, Numărul de ore realizate;	Certificatele de formare;
1.7 Eficientizarea colaborării intersectoriale în domeniul incluziunii - acorduri de colaborare - activităţi comune	2016-2021	Şefii de Direcţii, managerii serviciilor	0	Poliţia, Procuratura, CMF;	Buget Consiliul Raional	Colaborarea intersectorială; Numărul de şedinţe realizate, Cazuri soluţionate	Procesele verbale
1.8 Monitorizarea finanţelor - Contracte, - Dispoziţii de plată, - Facturi, - Deviz de cheltuieli	2016-2021	Managerii serviciilor	0	Inspecţia socială		Rapoartele financiare	Bugete implementate

OBIECTIVUL STRATEGIC 2. **Dezvoltarea serviciilor de incluziune socio-vocaţională şi angajarea în cîmpul muncii a persoanelor cu dizabilităţi**							
Obiective specifice	**Perioada de implementare**	**Responsabili**	**Costuri MDL**	**Parteneri**	**Surse de finanţare**	**Indicatori**	**Surse de verificare**
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
1.1 Orientarea şi formarea profesională a persoanelor cu dizabilităţi - Organizarea de seminare instructiv – informative împreună cu ATOFM pentru persoanele cu dizabilităţi	2017-2021	Şefii de Direcţii, managerii serviciilor	100000	ONG (ECO Răzeni), ATOFM, ONG, „Motivaţie” agenți economici	Buget Consiliul raional, Proiecte, Buget ATOFM	Persoanele cu dizabilităţi instruite, referite la angajare; Persoanele cu dizabilităţi referite la ATOFM; Persoanele cu dizabilitate angajate	Finanţatorii, Consiliul Raional, Rapoarte, ATOFM
1.2 Dezvoltarea parteneriatelor cu agenţii economici în scopul identificării locurilor de muncă - Crearea locurilor de muncă adaptate necesităţilor individuale ale persoanelor cu disabilităţi. - Stimularea creării / apariţiei ONG-urilor în suportul persoanelor cu dizabilităţi	2016-2021	Şefii de Direcţii, Managerii serviciilor	50000	ATOFM, ONG „Motivaţie” Keystone Moldova agenți economici	Buget Consiliului Raional, Granturi	Contracte de muncă, Număr de locuri de muncă oferite, Acorduri de colaborare	Număr de persoane angajate

1	2	3	4	5	6	7	8
1.3 Motivarea şi responsabilizarea agenţilor economici şi a conducerii instituţiilor publice pentru asigurarea accesului, adaptării locurilor de muncă - Scutirea agenților economici de impozite la angajarea persoanelor cu dizabilităţi în cîmpul muncii	2016-2021	Şefii de Direcţii, Vice-preşedintele pe probleme sociale	0	Agenţii economici, APL de nivel I	Buget, Granturi	Locuri de muncă adaptate, Instituţii cu acces, Persoane cu dizabilităţi satisfăcute şi nesatisfăcute	Prezentarea studiului comparativ, (înainte şi după implementarea obiectivului)
1.4 Informarea şi acordarea serviciilor de suport persoanelor cu dizabilităţi la angajare - Elaborarea, editarea şi plasarea informaţiei publicitare pe panourile publicitare. - Conlucrarea cu ONG locale şi naţionale privind elaborarea informaţiei publicitare.	2016-2021	ATOFM Managerii serviciilor	20000	ATOFM ONG, ECO Rezeni, ONG „Motivaţie” Keystone Moldova agenți economici	ATOFM	Pliante, Broşuri, Publicitate	Numărul de persoane informate,

OBIECTIVUL STRATEGIC 3. **Dezvoltarea, formarea culturii incluzive**							
Obiective specifice	**Perioada de implementare**	**Responsabili**	**Costuri MDL**	**Parteneri**	**Surse de finanţare**	**Indicatori**	**Surse de verificare**
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
3.1 Promovarea imaginii pozitive şi a drepturilor persoanelor cu dizabilităţi - Informarea publică despre drepturi (CR, APL, Şcoli, Grădinițe, Instituţii Culturale,) - Dezbateri publice(Mese rotunde) - Distribuirea de pliante, foi volante - Publicarea articolelor (presa locală, emisiuni televizate) - Formarea unui grup de experţi pentru evaluarea/monitorizarea respectării drepturilor.	2016-2021	DASPF; APL I, Consiliul Raional, jurist CR	0	Mass-media, ONG-uri, Persoanele cu dizabilităţi		Numărul activităţilor de promovare;	Mass-media, Numărul de articole publicate; Numărul de accesări, distribuiri, comentarii;
3.2 Mediatizarea cazurilor de succes din rîndul persoanelor cu dizabilităţi - Banere - Campanii de promovare - Publicarea articolelor (web, ziare, reviste)	2016-2021	Vice-preşedintele pe probleme de cultură Mass-media		Mass-media, ONG-uri, Persoanele cu dizabilităţi	Buget agenți economici	Numărul de cazuri promovate, Articole publicate	Impactul mediatizării asupra oamenilor

1	2	3	4	5	6	7	8
3.3 Organizarea activităţilor de sensibilizare şi prevenirea discriminării persoanelor cu dizabilităţi - Întruniri cu toate instituţiile Publice ce au tangenţe cu persoanele cu dizabilităţi: APL, DASPF, ATOFM, Directia Generală Educaţie, Direcţia Cultură, Instituţiile de Drept, CTAS, Direcţia Construcţii. - Stabilirea planului de lucru unic în prevenirea discriminării (rampe de acces, acomodare rezonabilă, angajarea în cîmpul muncii, socializarea, accesul/ adaptarea WC publice pentru persoanele cu dizabilităţi.) - Implicarea de către APL a ONG-lor locale în procesul de sensibilizare, căutare de fonduri, implimentarea proiectelor comunale de infrastructură socială.	2016-2021	Consiliul Raional, DASPF, ATOFM	50000	ONG, voluntari, Instituţiile de Învăţămînt, CTAS,	Bugetul Consiliului Raional, ATOFM, APL	Numărul de activităţi organizate, Mese rotunde	Rapoartele Consiliului Raional, Petiţii

1	2	3	4	5	6	7	8
3.4 Educarea şi respectarea familiilor în spiritul incluziunii sociale - Crearea grupului social ,,Părinţii copiilor cu dizabilităţi” - Activităţi de instruire cu membrii familiilor şi instituţiile in care sunt implicate pesroane cu dizabilităţi - Activităţi de capacitare cu membrii grupurilor de suport - Introducerea concepţiei de intoleranţă faţă de fenomenul discriminării persoanelor cu dizabilităţi, începînd cu instituţiile preşcolare cu respectarea la toate nivelele sociale.	2016-2021	Centrul medicilor de familie, DASPF, DE	25000	Voluntari, ONG, Mass-media, Comisia pentru protecţia copilului aflat în dificultate; APL I		Numărul de cazuri discutate în cadrul comisiei; Numărul de cazuri prevenite, Numărul de cazuri dezinstituţionalizate.	Rapoartele de activitate
OBIECTIVUL STRATEGIC 4. **Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilităţi la serviciile sociale**							
Obiective specifice	**Perioada de implementare**	**Responsabili**	**Costuri MDL**	**Parteneri**	**Surse de finanţare**	**Indicatori**	**Surse de verificare**
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
4.1 Dezvoltarea/Extinderea serviciilor sociale (AP, CC, APP specializat, EM, PFA, Centre de resurse (EI), Îngrijire Socială la Domiciliu, - activităţi de promovare a serviciilor - identificarea beneficiarilor - recrutarea personalului - instruirea/formarea/ capacitarea personalului - monitorizarea/ reevaluarea serviciului - iesirea din serviciul - acreditarea	2016-2021	Vice-preşedintele pe probleme sociale, Şef DASPF	6mln	APL I, SAP, LUMOS,	Consiliul Raional, Donatori	Numărul de servicii extinse, Numărul de persoane care beneficiază de servicii Nr servicii acreditate	Decizia, Regulamentul Bugetul aprobat Rapoarte, Regulamente aprobate, Deciziile, Persoane rămase în instituţii

1	2	3	4	5	6	7	8
4.2 Crearea serviciilor noi (CC, Centru Respiro, LP, Centre de zi, Centru de plasament, APP de urgenţă, APP de răgaz) - identificarea beneficiarilor - recrutarea personalului - instruirea (capacitarea) personalului - monitorizarea/reevaluarea serviciului - iesirea din serviciul - Acreditarea	2016-2021	Vicepreşedintele CR pe problemele sociale, Şef DASPF	10 mln	APL I, Societatea civilă, Donatori		Numărul de servicii noi create; Numărul de beneficiari, dezinstituţionalizate;	Decizii, regulamente aprobate, Bugete aprobate, Plan activitate aprobate, Certificate de acreditare
4.3 Dezvoltarea voluntariatului - promovarea voluntariatului - instruirea voluntarilor - mobilizarea /incurajarea/ societatii civile - organizarea anuală a festivalului voluntarilor	2018 5 decembrie (anual)	Şef DASPF, Specialist tineret	-	ONG ECO Răzeni, Societatea Civilă	-	Nr persoane instruite/ certificate, Numărul de persoane implicate	Rapoarte de activitate, Certificate eliberate
4.4 Colaborarea cu instituţiile medicale - evidența la medicul de familie si de specialitate - evaluarea/reevaluarea dizabilităţii - prescrierea/programarea tratamentului recuperatoriu - crearea/actualizarea bazei unice de date - identificarea/referirea beneficiarilor la serviciile sociale	2016-2021	Vice-preşedintele pe probleme sociale Medicina, DASPF,	-	Centrul Medicilor de Familie, DASPF, Medicii specialişti, Centrul Republican de stabilire a vitalităţii, CREPOR	-	Numărul beneficiarilor, Indicii de schimbare a calităţii serviciilor prestate, Baza de date unică	Rapoarte, Vizite realizate, Baza de date unică

1	2	3	4	5	6	7	8
4.5 Monitorizarea accesului persoanelor cu dizabilităţi la servicii - Consillierea /informarea beneficiarilor - examinarea petiţiilor - evaluarea asigurării accesibilităţii la servicii	2016-2021	DASPF	-	Manage-rii tuturor serviciilor dezvoltate, ONG-uri	-	Gradul de acces al persoanelor cu dizabilităţi, Numărul de instituţii accesibile, Numărul de instituţii evaluate	Realizarea unui studiu privind accesibilita tea
4.6 Lansarea serviciului educaţional „UES" Unitatea de Educaţie Specială - dotarea serviciului - recrutarea, angajarea personalului, - inrolarea copiilor: identificarea,evaluarea beneficiarilor, - Elaborarea documentelor de funcţionare.	2016	Direcția generală educaţie	-	AO LUMOS	Consiliul Raional, AO LUMOS	Număr de servicii noi create, număr de beneficiari	Decizia de creare, Regulament de funcționare, Standarde de calitate

VII. PLAN DE ACTIUNI PENTRU PERIOADA ANULUI 2016 PENTRU IMPLEMENTAREA STRATEGIEI DE INCLUZIUNE SOCIALĂ A PERSOANELOR CU DIZABILITĂŢI

Obiectivul 1. **Asigurarea durabilităţii şi calităţii serviciilor prin planificarea eficientă a resurselor (materiale, financiare, umane)**							
Nr.	**Denumirea activităţii**	**Trimestru**				**Resurse financiare**	**Responsabil**
		I	**II**	**III**	**IV**		
1.	Planificarea şi utilizarea eficientă a resurselor financiare de către Consiliul Raional		+	+		Interne	Direcţia Finanţe, Managerii serviciilor
2.	Identificarea nevoilor persoanelor cu dizabilităţi. Actualizarea bazei de date	+	+	+	+	Interne şi granturi	Asis. sociali comunitari, DASPF
3.	Identificarea resurselor financiare externe	+	+	+	+	-	Şefii Direcţiilor
4.	Acreditarea serviciilor sociale		+	+	+	-	Managerii serviciilor
5.	Formarea, motivarea resurselor umane	+	+	+	+	Interne şi proiecte	Şefii de Direcţii, Managerii serviciilor
6.	Eficientizarea colaborării intersectoriale în domeniul incluziunii	+	+	+	+	Interne	Şefii de Direcţii Managerii serviciilor
7.	Monitorizarea **utilizării eficiente a resurselor financiare alocate pentru serviciile sociale**	+	+	+	+	-	Managerii serviciilor

Obiectivul 2. **Dezvoltarea serviciilor de incluziune socio-vocaţională şi angajarea în cîmpul muncii a persoanelor cu dizabilităţi**							
Nr	**Denumirea activităţii**	**Trimestru**				**Resurse financiare**	**Responsabil**
		I	**II**	**III**	**IV**		
1.	Orientarea şi formarea profesională a persoanelor cu dizabilităţi	-	-	-	-	Interne, proiecte. ATOFM	Şefii de Direcţii Managerii serviciilor
2.	Dezvoltarea parteneriatelor cu agenţii economici în scopul identificării locurilor de muncă	+	+	+	+	Interne şi granturi	Şefii de Direcţii Managerii serviciilor
3.	Motivarea şi responsabilizarea agenţilor economici şi a conducerii instituţiilor publice pentru asigurarea accesului, adaptării locurilor de muncă	+	+	+	+	Interne şi granturi	Şefii de Direcţii, Vice-preşedintele pe probleme sociale
4.	Informarea şi acordarea serviciilor de suport persoanelor cu dizabilităţi la angajare	+	+	+	+	ATOFM	ATOFM, Managerii serviciilor
Obiectivul 3. **Dezvoltarea, formarea culturii incluzive**							
Nr.	**Denumirea activităţii**	**Trimestru**				**Resurse financiare**	**Responsabil**
		I	**II**	**III**	**IV**		
1.	Promovarea respectării imaginii pozitive şi a drepturilor persoanelor cu dizabilităţi	+	+	+	+		DASPF; APL I, Consiliul Raional
2.	Organizarea activităţilor de sensibiizare şi prevenirea discriminării persoanelor cu dizabilităţi	+	+	+	+	Interne şi agenţi economici	Vice-preşedintele pe probleme de cultură Mass-media
3.	Mediatizarea cazurilor de succes din rîndul persoanelor cu dizabilităţi	+	+ +	+	+	Interne şi ATOFM	Consiliul Raional, DASPF, ATOFM,
4.	Educarea şi respectarea familiilor in spiritul incluziunii sociale	+	+	+	+	-	Centrul medicilor de familie, DASPF Direcţia Educaţie,

Obiectivul 4. **Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilităţi, la serviciile sociale**							
Nr.	**Denumirea activităţii**	**Trimestru**				**Resurse financiare**	**Responsabil**
		I	**II**	**III**	**IV**		
1.	Extinderea serviciilor sociale (AP, APP, EM, PFA, EI)		+	+	+	Interne	Vice-preşedintele pe probleme sociale
2.	Crearea serviciilor noi (CC, Respiro, LP, Centre de zi, Centru de plasament de urgenţă, APP de răgaz)		+	+	+	Interne şi proiecte/ granturi	Vice-preşedintele pe probleme sociale
3.	Lansarea serviciului educaţional special ”UES” (unitatea educaţionala specială	+	+			Interne şi LUMOS	Direcţia Educaţie
4.	Dezvoltarea voluntariatului	-	-	-	-	-	specialist Tineret
5.	Colaborarea cu instituţiile medicale	+	+	+	+	-	Vice-preşedintele pe probleme sociale
6.	Monitorizarea accesului pers cu dizabilităţi la servicii	+	+	+	+	-	DASPF,

VIII. MONITORIZAREA ŞI EVALUAREA STRATEGIEI

Succesul realizării Strategiei de dezvoltare depinde, în mare măsură, de participarea tuturor actorilor care au participat la elaborarea acestui document, de prezenţa unei coalizări a eforturilor unui parteneriat între societatea civilă şi DASPF. În procesul realizării Planului de Acţiuni vor fi implicaţi mai mulţi actori, fiecare contribuind la implementarea acţiunilor planificate. Aceştia sunt:

1. Consiliul raional Ialoveni
2. Direcţia Generală de Învăţământ, Tineret şi Sport
3. Direcţia Construcţii
4. Primăriile localităţilor din raion
5. Serviciile sociale
6. Serviciul de asistenţă psihopedagogică
7. Organizaţiile neguvernamentale din raion
8. Agenţia teritorială de ocupare a forţei de muncă (ATOFM)
9. Inspectoratul de Poliţie

Implementarea Strategiei de incluziune socială poate fi divizată convenţional în 3 etape:

Aprobarea Strategiei. În cadrul acestei etape Strategia va fi consultată cu diverse grupuri de populaţie, în special cu persoane cu dizabilităţi. După analiza propunerilor şi recomandărilor înaintate în timpul şi după consultări, Strategia va fi ajustată şi ulterior, înaintată Consiliului Raional spre adoptare. În perioada următoare, DASPF va coordona elaborarea planurilor de activităţi anuale privind realizarea Planului de acţiuni 2016-2020.

Implementarea Planului de acţiuni se va efectua prin realizarea acţiunilor (proiectelor). Pentru realizarea unui parteneriat durabil între DASPF şi alte structuri menţionate în Planul de acţiuni, responsabile de pregătirea proiectelor, administrarea şi monitorizarea permanentă a mersului implementării proiectelor, supravegherea lucrărilor şi plăţilor pentru lucrările îndeplinite.

Pentru fiecare acţiune, proiect, vor fi stabilite obiective, planul activităţilor necesare, perioada de desfăşurare (durata), resurse necesare, responsabili şi partenerii, care vor realiza proiectul. De asemenea, vor fi identificate şi asigurate sursele de finanţare a proiectelor propuse spre implementare.

Monitorizarea Strategiei. În perioada de implementare responsabilii de realizarea planului de acţiuni vor raporta îndeplinirea acţiunilor, proiectelor. Monitorizarea proiectelor, acţiunilor se va efectua prin intermediul indicatorilor de

performanţă. În cazul în care se vor identifica devieri de la Planul de acţiuni se vor iniţia măsuri de corectare sau ajustare a acestui plan.

Procesul de monitorizare a strategiei constă în:

- evaluarea atingerii obiectivelor strategice prin intermediul indicatorilor de progres
- raportarea rezultatelor evaluării.

Evaluarea implementării Strategiei se va efectua prin analiza indicatorilor de performanţă. Pentru fiecare acţiune planificată sunt stabiliţi anumiţi indicatori de implementare. În baza informaţiilor furnizate de la responsabilii de implementare, beneficiari sau instituţii specializate se vor stabili nivelul şi gradul de implementare a acţiunilor şi atingere a obiectivelor fixate.

Raportarea implementării Strategiei se va efectua prin elaborarea şi prezentarea de către responsabilii de implementare a rapoartelor anuale către Consiliul Raional privind realizarea Planului de acţiuni şi a obiectivelor strategice. Anual DASPF va prezenta Consiliului raional aportul de evaluare a implementării Strategiei de incluziune socială a persoanelor cu dizabilităţi.

IX. RISCURI ŞI IMPEDIMENTE DE IMPLEMENTARE A STRATEGIEI

Realizarea efectivă a acţiunilor propuse în Strategie poate fi împiedicată de prezenţa anumitor riscuri şi impedimente de implementare. Riscurile şi impedimentele aferente implementării strategiei de incluziune socială pot fi divizate în două categorii: (i) interne şi (ii) externe.

Domeniu	Descriere
Riscuri şi impedimente interne	
Managementul implementării strategiei	• Experienţă nesemnificativă în elaborarea, promovarea şi gestionarea proiectelor sociale • Resurse financiare limitate • Lipsa capacităţilor de atragere a investiţiilor
Parteneriat	• Neconlucrarea autorităţilor publice locale cu sectorul de afaceri şi DASPF • Indiferenţa şi neimplicarea actorilor vizaţi în Strategie în susţinerea activităţilor • Neimplicarea partenerilor naţionali sau internaţionali
Economic	• Lipsa interesului din partea agenţilor economici în susţinerea angajării persoanelor cu dizabilităţi
Social	• Resurse limitate pentru acordarea asistenţei sociale • Pauperizarea continuă a populaţiei • Imigrarea forţei de muncă
Infrastructură	• Autorităţi indiferente faţă de problemele de accesibilitate ale persoanelor cu dizabilităţi locomotorii
Riscuri şi impedimente externe	
Cadrul politico-juridic	• Instabilitatea cursului politic • Contradicţia şi instabilitatea legislaţiei în vigoare
Relaţii parteneri externi	• Lipsa conlucrării cu autorităţile centrale • Neimplicarea partenerilor internaţionali
Fonduri externe	• Capacităţi reduse de scriere a proiectelor europene • Priorităţile donatorilor altele, decât cele din domeniul incluziunii.